

<http://www.arianafghanistan.com>

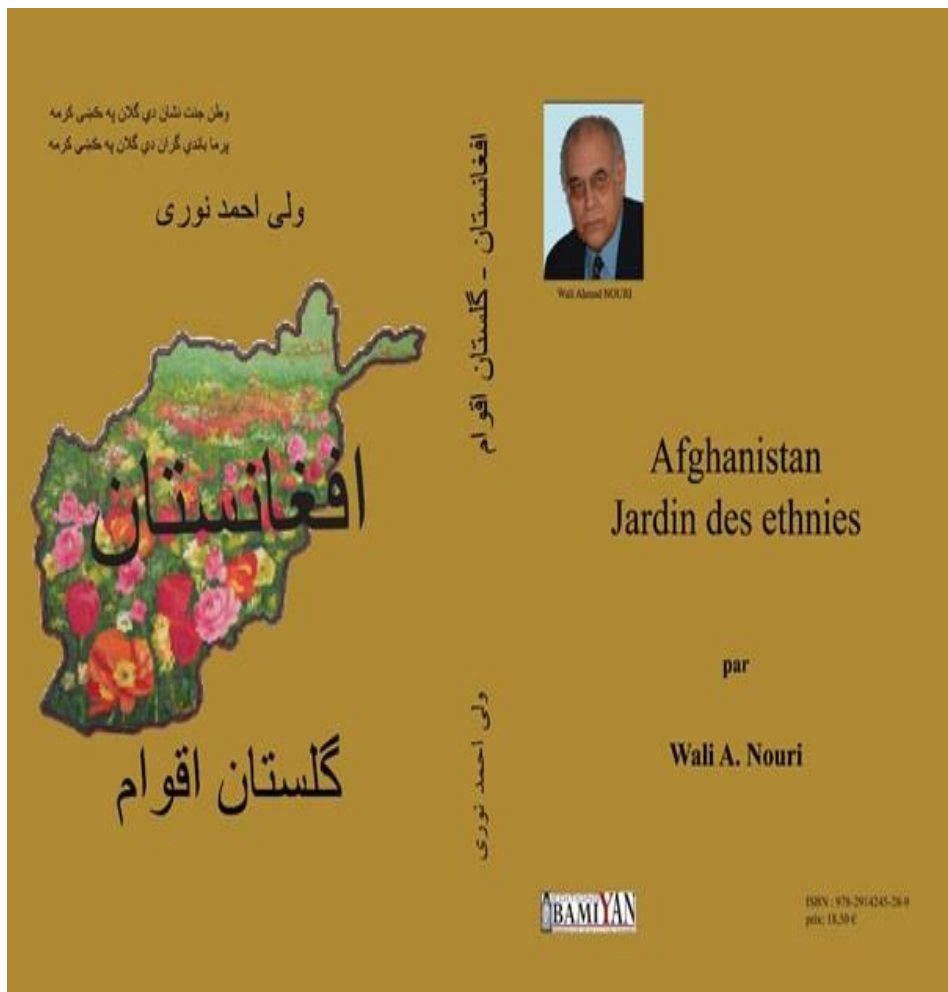

۲۰۱۹/۰۵/۲۵

ولی احمد نوری

افغانستان گلستان اقوام

قسمت پنجاه و هفتم

افغانستان گلستان اقوام

قسمت پنجاه و هفتم

"افغان" - "افغانیت"

"افغانستانی" - "افغانستانی؟"

از

خلیل الله معروفی

برلین، ۱۲ نومبر ۲۰۰۶

خواص، صفات و کرکتر "افغانان" را در یک کلمه جمع کرده و "افغانیت" نامیده اند. غیرت، وطندوستی، آزادی، آزادی پرستی، مردانگی، مهمان نوازی، جوادی، علو همت، مناعت نفس، غرور، از خودگذری، فداکاری و... همه بالتمام در یک کلمه گنجانیده شده؛ در کلمه "افغانیت". چنانکه اگر کسی مرتکب عمل زشت و ناپسندی گردد، گویند:

"افغانیتش چطور اجازه داد که این کار را بکند؟"

و یا به "افغانیت" خود سوگند خورده گویند:

"به افغانیتم قسم اگر چنین و چنان کرده باشم."

و بیجا نبوده، که شاعر آزاده ما مرحوم عبد العلی مستغنی در آستانه نبرد استقلال وطن، بر گوشه ای از "افغانیت" مکث کرده، سرود:

**گر ندانی غیرت افغانیم
چون به میدان آمدی میدانیم^(۱)**

---

^۱ - این بیت بند اصلی همان حماسی ترانه معروفیست که با آواز پر تمکین و کمپوز آهنگین نادره دوران و استاد بی بدیل موسیقی معاصر افغانستان، مرحوم استاد قاسم افغان، به یادگار مانده است. وقتی این آهنگ به گوش یک افغان اصیل و مفتخر به افغانستان میرسد، پیکرش را به لرزه اندر میکند، احساساتش را به غلیان می آورد و رگ مردانگی و حمیت و غیرتش را می شوراند. چه قیامت کبرا برپا کرده بود، وقتی حدوداً پنجاه سال پیش این آهنگ از ورای امواج رادیو کابل آن زمان طنین می انداخت و آن زمانی بود که سردار محمد داوود به حیث صدراعظم افغانستان قد برافراشت و سفر بری عسکری را به مقابل پاکستان اعلان نمود. در آن هنگام که روابط افغانستان و پاکستان بر سر موضوع پشتونستان تیره گشته و تا سرحد تصادم مسلحانه رسیده و رگ غیرت افغانان به شور آمده بود، طنین این آهنگ استاد قاسم افغان از ورای امواج بود که احساسات این ملت خشمگین را تمثیل میکرد و چه پر ابهت و سطوت تمثیل میکرد.

حالا ببینیم که از کلمه "افغانستانیت" هم چنین کاری ساخته است؟؟ مگر ممکن است که این همه مفاهیم و صفات بایسته و شایسته را در کالبد لغت "افغانستانیت" جمع کنیم؟؟ من میگویم که با این اصطلاح هرگز چنین کاری امکان ندارد. هیچ کس ادعاء کرده نمیتواند که "افغانستانیت" اجازه این کار را نمیدهد. و یا دیده باشی که کسی به "افغانستانیت" خود سوگند یاد کند؟؟؟ بر کلمه "افغانستانیت" هیچ کدام از صفات و شاخصه ها و ضابطه های بالا مترتب نیست، و از همین جاست که باید به چهر بگوئیم که: «"افغانستانیت" نمودار و بیانگر هیچ خاصیت و کرکتری نیست.» و من در عجبم اگر هموطنان با کرکتر ما، با این وصف، خود را "افغانستانی" بخوانند!!!!

ابنای وطن، از هر نقطه افغانستان که برخیزند، از هر قوم و تباری که آیند، به هر زبانی که سخن گویند و به هر دین و آئینی که پایبند باشند، همه و بدون استثناء به صفات والای بالا میبایند. و چه شیرین بود، وقتی از برادر هندوی افغان خود شنیدم که گفت: "الحمد لله ما افغان استیم."

با وجودی که همتباران و همزبانان و همدینان ما در ماورای سرحدات افغانستان هم میزیند (زندگی میکنند)، اما خواص و کرکتر و صفات ایشان با همتایان افغانشان، کاملاً فرق دارد. تاجک افغان، تاجک تاجکستان نیست. ازبک افغان، ازبک ازبکستان نیست. ترکمن افغان مانده ترکمن ترکمنستان نیست. هندوی افغان، همتر از هندوی هند و پاکستان نیست. پشتون افغان، عین پشتون پاکستان نیست. تعصب مذهبی که در ممالک همجوار سراغ داریم، در شأن هموطنان ما دیده نمیشود. نه سنی ما تعصب خشک دیگران را دارد و نه شیعه ما. بلی، همین "افغان بودن" و "افغانیت" هموطنان ماست که ایشان را از همتباران همزبان و همکیش ماورای مرزها، متمایز میگرداند. وجه امتیاز و ممیزه اقوام ما با همتباران و همزبانان و همکیشان ایشان در آن طرف سرحدات، فقط در "افغان بودن" و "افغانیت" شان مشخص میگردد و تجسم مییابد،

و چه زیبا آفریدست خداوند، افغان و افغانیت را!!!

** * **

توضیح:

ترکیبات مصدری با پسوند "یت"، که "مصدر جعلی" خوانده میشوند، مخصوص کلمات عربی اند، مثل "معنویت، روحانیت، انانیت، موفقیت، رضایت، ضدیت، خیریت، انسانیت، آدمیت، بشریت، حیوانیت، ...". چون کلمه "افغان" معرب "اوغان" است، پس کلمه "افغانیت" مشروعی صرفی و دستوری نیز دارد. برعکس کلمه "افغانستانی" که ترکیب دریست، اجازت پیوند خوردن با "یت" را نمیدهد. یعنی که ترکیب "افغانستانیت" از نگاه دستور زبان هم نادرست است، همانگونه که ترکیبات "مردیت، زنیت، قوماندانیت، دوئیت، ایرانیت، رهبریت، خربیت و ... " نادرست اند. ترکیب غلط "رهبریت" که ساخته فارسی ایران است، خوشبختانه به زبان اهل مطالعه ما تاکنون راه باز نموده و در آن ترسب نیافته است.

پایان قسمت پنجاه و هفتم

ادامه دارد

تذکر:

هرگاه خوانندگان محترم متمایل باشند که قسمتهای قبلی "افغانستان گلستان اقوام" و مطالب دیگر این نویسنده (ولی احمد نوری) را هم مطالعه کنند، با اجرای "کلیک" بر عکس نویسنده، در صفحه مقالات میتوانند به فهرست "آرشیف" وی رهنمائی شوند!

افغانستان گلستان اقوام (قسمت پنجاه و هفتم)

Walinoori_afghanistan_golestaan_aqwaam_۰۴.pdf